

سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی

حامیان و همراهان سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

قدردانی از شورای راهبری و حامیان و همراهان گزارش

از اعضای شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان این گزارش سپاسگزاریم که با به اشتراک گذاری تجربه، دانش و زمان خود، نقش مؤثری در پیشبرد این تحقیق ایفا کردند. همچنین از حامیان و همراهان سلسله گزارش‌ها سپاسگزاریم که با حمایت خود امکان انجام این تحقیق را فراهم کردند.

شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان در تحقیق صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی

● وحید محمودیان

● مهدی ملکی

● محمدباقر پیشوایی

● مرجان سلیمانی

● رضا عامری

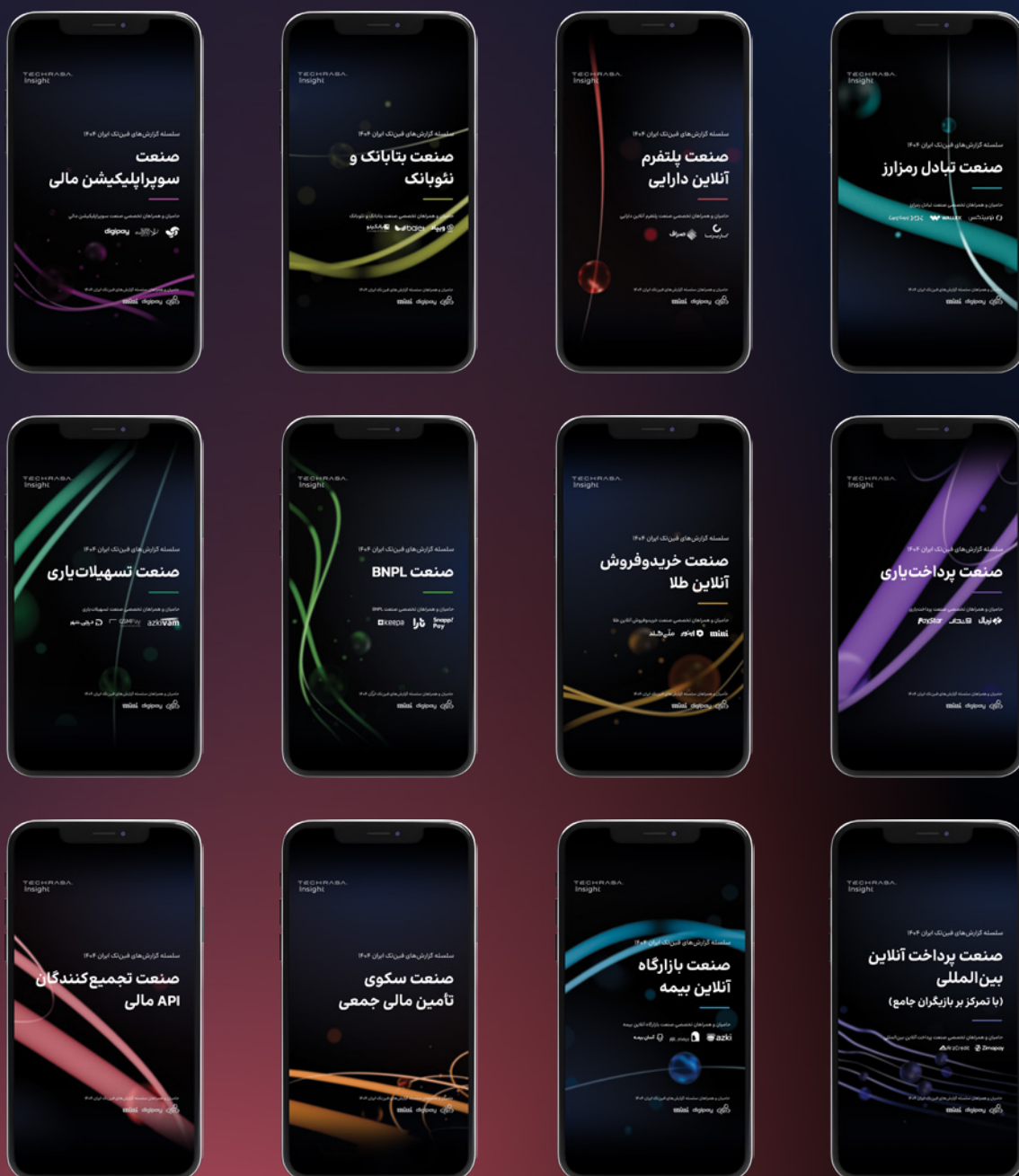
● سید مسعود حسینی

حامیان و همراهان سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

مشاهده و دانلود سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

مشاهده و دانلود سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴
TechRasalnsight.com

متدلوژی تهیه سلسله گزارش‌های فین تک ایران ۱۴۰۴

گام‌های اجرایی	اقدامات کلیدی و ابزارهای تحلیل	خروجی‌ها و کاربردها
چارچوب و دامنه	- پوشش ۱۲ صنعت کلیدی فین تک ایران - تمرکز بر ارائه‌دهندگان خدمات و فناوری‌های مالی - بازه داده ۱۴۰۳-۱۴۰۴ با افق تحلیل و سناریو ۱۴۰۸ - تدوین چارچوب اولیه هر گزارش (سوالات، شاخص‌ها، سرفصل‌ها)	این گام با مرزبندی صنایع، طبقه‌بندی بازیگران و تعریف شاخص‌ها و سرفصل‌ها، نقشه راه مشترک ۱۲ گزارش را تدوین می‌کند.
جمع‌آوری داده‌ها	- داده‌های ثانویه: رصد رسانه‌ای، آمار رسمی، گزارش‌های کسب و کارها و نهادهای حاکمیتی - داده‌های اولیه: مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با ۱۱۶ عضو شورای راهبری (مدیران عامل و ارشد، فعالان صنعت و تنظیم‌گران) - بنچمارک بین‌المللی: ادبیات صنعت، گزارش‌ها و الگوهای مدل‌های کسب و کار	ترکیب داده‌های ثانویه و مصاحبه‌های عمیق مدیریتی، ورودی تحلیل را تکمیل می‌کند و خلأهای کلیدی صنعت را برای مراحل بعد پوشش می‌دهد.
تحلیل، کمی‌سازی و سناریوسازی	- تحلیل تم‌محور (Thematic): استخراج پیشران‌ها، موانع، شاخص‌های کلیدی و ساختار رقابتی - کمی‌سازی و برآورد شاخص‌ها: امتیازدهی خبرگان (Modified Delphi) و تخمین‌های کمی با رویکردهای بالاب‌پایین و پایین‌به‌بالا - چارچوب‌ها و آینده‌پژوهی: پورتر، چرخه عمر صنعت، PESTEL، جایگاه رقابتی (کاتلر-کلر)، تدوین ۴ سناریو با ماتریس اثرگذاری-عدم قطعیت	این گام با استخراج عوامل کلیدی، کمی‌سازی نظر خبرگان و تدوین سناریوها، داده‌های خام را به شاخص‌های کمی‌شده و تصویری منسجم از وضعیت فعلی و آینده صنعت تبدیل می‌کند.
اعتبارسنجی و محدودیت‌ها	- اعتبارسنجی متقاطع (Cross-validation): مقایسه نظر خبرگان و تطبیق با داده‌های ثانویه - رفع ناسازگاری‌ها: پرسش تکمیلی و تعدیل یا حذف گزاره‌های کم‌اعتبار - معیار پذیرش یافته‌ها: اجماع و وجود شواهد کافی، پرهیز از تعمیم دیدگاه‌های فردی، استقلال تحلیل نسبت به منافع تجاری	با بازبینی خروجی‌ها در شورای راهبری، گزاره‌ها بر اساس اجماع اکثریت تثبیت می‌شود و گزاره‌های کم‌پشتوانه تعدیل یا حذف می‌گردد و سطح عدم قطعیت یافته‌ها شفاف‌سازی می‌شود.

شناسایی ۱۶ تجمیع کننده API مالی فعال در بازار ایران - ۱۴۰۴

تجمیع کننده API مالی

پلتفرم های تجمیع، توسعه، مدیریت و
یکپارچه سازی با تمرکز بر API های مالی

پادیوم

API Console

آی تی هاب

آیتول بیزنس

آستان

آرک

فراز

فرا بوم

سیتاد

سنباد

ست پی

زحل

ویرا

ونش

کبالت

فینوتک

📌 مرز تجمیع کنندگان API مالی با پلتفرم های اختصاصی API

بسیاری از بانک ها، پرداخت یارها، صرافی های رمزارز و شرکت های بیمه API های خود را از طریق پلتفرم اختصاصی منتشر می کنند. با این حال، چون این پلتفرم ها فاقد لایه تجمیع، استاندارد سازی و میانجی گری هستند، بیشتر در نقش ارائه دهنده API عمل می کنند و نه تجمیع کننده API مالی.

به دلیل محدودیت بازیگران در اشتراک گذاری داده و عدم دسترسی به داده های صنعت، در این لنداسکیپ بازیگران بر اساس حروف الفبا مرتب شده اند.

نقش پررنگ هلدینگ‌های فناوری اطلاعات بانکی در راه‌اندازی تجمیع‌کنندگان API مالی

تجمیع‌کننده API مالی

پلتفرم‌های تجمیع، توسعه، مدیریت و
یکپارچه‌سازی با تمرکز بر API‌های مالی

آی تی هاب

آیتول بیزنس

آستان

آرک

ست پی

زحل

پادیوم

API Console

فراز

فراجوم

سیتاد

سنباد

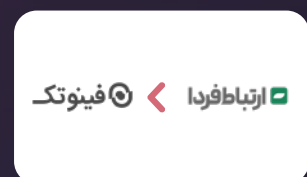
ویرا

ونش

کبالت

فینوتک

به‌دلیل محدودیت بازیگران در اشتراک‌گذاری داده و عدم دسترسی به داده‌های صنعت، در این
لنداسکیپ بازیگران بر اساس حروف الفبا مرتب شده‌اند.

تجمیع‌کنندگان API مالی؛ حلقه اتصال کسب‌وکارها و توسعه‌دهندگان API

منظور از تجمیع‌کنندگان API مالی در ایران چیست؟

تجمیع‌کنندگان API مالی پل ارتباطی میان کسب‌وکارها و توسعه‌دهندگان API هستند. این پلتفرم‌ها علاوه بر یکپارچه‌سازی فنی، نقش تنظیم‌گر عملیاتی و میانجی تعارضات تجاری را نیز ایفا می‌کنند.

نقش چندلایه تجمیع‌کنندگان API مالی در اکوسیستم API ایران

تجمیع‌کنندگان API مالی علاوه بر انتشار، مستندسازی و مدیریت API توسعه‌دهندگان، امکان جست‌وجو و دسترسی سریع کسب‌وکارها به APIهای متنوع را فراهم می‌سازند. همچنین در برخی موارد، خود نیز به‌عنوان توسعه‌دهنده API نیز فعالیت می‌کنند.

سید مسعود حسینی

مدیرعامل عصر داده

مستندسازی، مرز واقعی ارائه API و تجمیع‌کنندگی API مالی

برخی کسب‌وکارهای عرضه‌کننده مستقیم API، خود را تجمیع‌کننده API مالی معرفی می‌کنند؛ اما تجمیع‌کننده API مالی ملزم به استانداردسازی و مستندسازی فرایند تبادل داده است. این بازیگران صرفاً سرویس‌دهنده API هستند و تجمیع‌کننده API مالی محسوب نمی‌شوند.

دسته‌بندی تجمیع‌کنندگان API بر اساس گستره و تمرکز خدمات

نوع پلتفرم	توضیحات	نمونه خارجی	نمونه ایرانی
جامع	ارائه API های متنوع توسط طیف وسیعی از تأمین‌کنندگان فعال در حوزه‌های مختلف	 SAP Business Accelerator Hub Rapid API	 پادیوم فینوتک
	مالی، بیمه و بانک: ارائه‌کننده API های بانکی، پرداخت، سرمایه‌گذاری، بیمه و...	 Stripe Plaid	 سن‌پاد فرابوم
	دولتی: ارائه‌کننده API های سازمان‌ها و نهادهای دولتی	 Socrata Data.gov	 سیتاد آستان
	سلامت: ارائه‌کننده API های پرونده الکترونیک سلامت، پزشکی از راه دور و...	 Health Gorilla Redox	 بایوآرک بقراط
	گردشگری: ارائه‌کننده API های رزرو، برنامه‌ریزی و مدیریت سفر، اقامت و...	 Sabre Amadeus	 بیسیس فلائی سیتی نت
	حمل‌ونقل: ارائه‌کننده API های نقشه، رصد مرسوله، ناوگان حمل‌ونقل و...	 Shippo EasyPost	 پستکس نشان

تخصصی

ارائه API های تخصصی موردنیاز در صنایع خاص

تمرکز این گزارش بر پلتفرم‌های جامع و تخصصی ارائه‌دهنده API های مالی، بانکی، بیمه‌ای و دولتی است که در صنعت فین‌تک کاربرد دارند.

دسته‌بندی تجمیع‌کنندگان API بر اساس میزان مشارکت و آزادی عمل تأمین‌کننده

نوع پلتفرم	توضیحات	نمونه خارجی	نمونه ایرانی
فروشگاه API (API Store)	ارائه و فروش API بدون نمایش نام تأمین‌کننده؛ انتخاب هوشمند تأمین‌کننده توسط فروشگاه	 SAP Business Accelerator Hub Google APIs Explorer	 SATPAY API Gateway فرابوم
بازارگاه API (API Marketplace)	ایجاد پروفایل اختصاصی با قابلیت ویرایش و انتشار خودکار API برای تأمین‌کنندگان؛ انتخاب تأمین‌کننده توسط مشتری	 Rapid API Postman	 پادیوم

📌 مدل فروشگاه API؛ استاندارد غالب در پلتفرم‌های ایرانی

در مدل فروشگاه API، مجموعه‌ای از خدمات استاندارد بدون نمایش هویت تأمین‌کننده ارائه می‌شود که این ساختار تجربه‌ای یکپارچه، پایدار و امن را تضمین می‌کند. بیشتر پلتفرم‌های ایرانی با هدف افزایش پایداری خدمات و کیفیت، در قالب فروشگاه API فعالیت دارند.

📌 مسئولیت بیشتر تأمین‌کنندگان در تضمین کیفیت خدمات در بازارگاه API

در مدل بازارگاه API، تأمین‌کنندگان با ایجاد پروفایل اختصاصی API‌های خود را به صورت مستقل منتشر و مدیریت می‌کنند. این ساختار، شفافیت را افزایش داده و مسئولیت تضمین کیفیت خدمات را به تأمین‌کنندگان منتقل می‌کند.

رضا عامری

هم‌بنیان‌گذار و عضو هیئت‌مدیره مسیر هوشمند

فراتر از پل ارتباطی: تنظیم‌گری و داوری میان کسب‌وکارها و تأمین‌کنندگان

از نقش‌های کلیدی تجمیع‌کنندگان API، پر کردن فاصله میان کسب‌وکارها و توسعه‌دهندگان از طریق تنظیم‌گری و داوری است که با رسیدگی به اختلافات و نظارت بر کیفیت خدمت‌دهی انجام می‌شود و در صورت افت کیفیت، امکان توقف یا جایگزینی سرویس وجود دارد.

رشد اقتصاد دیجیتال و عطش داده، جرقه تولد تجمیع‌کنندگان API مالی

محرك‌ها و زمینه شکل‌گیری صنعت تجميع‌کنندگان API مالی در ایران

۱ ظهور نخستین API‌های بانکی

در اواخر دهه ۱۳۸۰ و با آغاز الکترونیکی‌سازی خدمات بانکی، نخستین API‌های بانکی برای اتصال سامانه‌های درون‌سازمانی و همکاری با شرکت‌های فناوری اطلاعات ارائه شد.

۲ تقاضا برای داده و خدمات بانکی

با شروع دهه ۱۳۹۰ و شکل‌گیری PSPها، پرداخت‌یارها و اپلیکیشن‌های پرداخت، تقاضا برای دسترسی به داده‌ها و خدمات بانکی افزایش یافت و مفهوم بانکداری باز مطرح شد.

۳ گسترش اقتصاد دیجیتال

رشد و توسعه اقتصاد دیجیتال، بانک‌ها را به سمت طراحی پلتفرم‌های API داخلی و ایجاد زیرساخت همکاری با فین‌تک‌ها سوق داد.

ظهور تجميع‌کنندگان API مالی

در سال ۱۳۹۳، نخستین بازارگاه‌های API مالی در ایران شکل گرفتند و دسترسی یکپارچه میان بانک‌ها، فین‌تک‌ها و توسعه‌دهندگان API را امکان‌پذیر ساختند.

نقش دوجانبه تجميع کنندگان API مالی در تجميع و توسعه API

توسعه دهندگان API

اپراتورهای تلفن همراه

شرکتهای بیمه

بانکها و مؤسسات مالی

سازمانها و
وزارتخانههای دولتی

توسعه دهندگان احراز هویت

قوه قضائیه

تجميع کنندگان
API مالی

کسب وکارهای خدمت گیرنده

بانکها و مؤسسات مالی

ارائه کنندگان
نرم افزار سازمانی

استارت آپهای فین تکی

اپراتورهای تلفن همراه

کسب وکارهای
تجارت الکترونیکی

کارگزاریها و
صندوقهای سرمایه گذاری

نقش دوجانبه تجمیع‌کنندگان API مالی در تجمیع و توسعه API

💡 دریافت و عرضه مجدد API توسط تجمیع‌کنندگان API مالی از یکدیگر

در برخی دسته‌بندی‌های API با تعداد محدود توسعه‌دهنده یا انحصار تجمیع‌کنندگان، دریافت API توسط تجمیع‌کنندگان API مالی و فروش مجدد آن به یک رویه متداول تبدیل شده است.

💡 عرضه مستقیم API توسط برخی توسعه‌دهندگان

برخی از توسعه‌دهندگان API علاوه بر همکاری با تجمیع‌کنندگان API مالی، اقدام به عرضه مستقیم API به کسب‌وکارها می‌کنند. این رویکرد در موارد حجم بالای استعلام، با حذف کارمزد تجمیع‌کنندگان سودآوری بیشتری برای توسعه‌کنندگان API ایجاد می‌کند.

مرجان سلیمانی

معاون توسعه کسب‌وکار سابق فراز

پایداری کسب‌وکار در گرو گسترش پوشش بانکی و تنوع API

افزایش تنوع API، کلید ماندگاری تجمیع‌کنندگان API مالی در بازار است. با تجمیع APIهای بانکی، مالی، بیمه، احراز هویت و... در کنار پوشش گسترده‌تر بانکها، چالش مذاکره و ادغام با تأمین‌کنندگان متعدد برطرف شده و نیاز کسب‌وکارها در یک پلتفرم یکپارچه برآورده می‌شود.

“

رشد ۳۰٪ تا ۵۰٪ اندازه بازار در بستری از ابهام و داده‌های محدود - ۱۴۰۳

+۵ هزار

تعداد کسب‌وکارهای
خدمت‌گیرنده

۳۰٪ تا ۵۰٪

نرخ رشد اندازه بازار
(۱۴۰۲ به ۱۴۰۳)

۱۶ بازیگر

تعداد بازیگران
شناسایی‌شده

💡 عدم شفافیت، کمبود داده و چندنرخ بودن، چالش اصلی سنجش بازار

کمبود داده، عدم تمایل بازیگران به اشتراک‌گذاری اطلاعات، چندگانگی نرخ، فروش مجدد (Resell) و ترکیب API ها در قالب خدمات ارزش‌افزوده، محاسبه حجم فراخوانی API و برآورد اندازه بازار را در این صنعت پیچیده و چالش‌برانگیز کرده است.

چندگانگی نرخ و عدم شفافیت در قیمت‌گذاری API

- قیمت قانونی: ارائه API توسط تأمین‌کنندگان با نرخ تصویب‌شده (عمدتاً API های دولتی)
- قیمت بازار خاکستری: دریافت API زیر قیمت بازار از مبدأ قانونی به دلیل ارتباطات و توانایی مذاکره
- قیمت کش‌شده: استفاده از داده‌های ذخیره‌شده و عدم پرداخت هزینه در استعلام‌های بعدی

تولد تجمیع‌کنندگان API مالی از اوایل دهه ۱۳۹۰

آغاز بانکداری باز در ایران

اوایل دهه

۱۳۹۰

- طرح اولیه مفاهیم بانکداری باز در نظام بانکی
- شکل‌گیری نخستین پلتفرم بانکداری باز (توسن بوم)
- معرفی مفهوم سندباکس

توسعه اکوسیستم API های مالی

اواسط دهه

۱۳۹۰

- افزایش تعداد تجمیع‌کنندگان API مالی
- اتصال تجمیع‌کنندگان API مالی به نرم‌افزارهای مالی و حسابداری
- راه‌اندازی گذرگاه خدمات دولت الکترونیک (GSB)

آغاز هم‌زیستی بانک‌ها و فین‌تک‌ها در چارچوب بانکداری باز

در نیمه نخست دهه ۱۳۹۰، با شکل‌گیری و توسعه اکوسیستم استارت‌آپی، بانک‌ها برای حفظ نقش خود در زنجیره ارزش مالی به سرمایه‌گذاری و همکاری با فین‌تک‌ها روی آوردند. نیاز روزافزون به دسترسی استاندارد به داده‌ها و خدمات بانکی، زمینه‌ساز ایجاد تجمیع‌کنندگان API مالی شد.

اواخر دهه

۱۳۹۰

تثبیت نهادهای تنظیم‌گر و زیرساخت‌های ملی API

- ادغام خدمات بانکی تجميع‌کنندگان API مالی در نرم‌افزارهای برنامه‌ریزی منابع سازمان (ERP)
- توسعه پلتفرم دیبا به‌عنوان هاب بانکداری باز بانک مرکزی
- تشکیل کمیته بانکداری باز در کارگروه بانکداری دیجیتال بانک مرکزی
- شکل‌گیری گذرگاه عمومی خدمات دولت الکترونیک (PGSB) برای ارائه API‌های دولتی به کسب‌وکارهای غیردولتی
- توقف ارائه رایگان خدمات دولت الکترونیک

اوایل دهه

۱۴۰۰

ورود API‌های مالی به بازار سرمایه

- ادغام خدمات بانکی تجميع‌کنندگان API مالی در نرم‌افزارهای بازار سرمایه
- تخمین سرمایه‌گذاری ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد تومانی در پلتفرم‌های بانکداری باز از ابتدا تا سال ۱۴۰۰
- عرضه سفته الکترونیک
- ارائه مستقیم API توسط نهادها و سازمان‌های دولتی

سال

۱۴۰۴

بازارچه API؛ محصول اصلی تجمیع‌کنندگان API مالی برای تجمیع و مدیریت API‌های متنوع

بازارچه API

بانکی

چک بانکی

حساب بانکی

انتقال وجه

سفته الکترونیکی

کارت بانکی

تبدیل بانکی

مالی و پرداخت

درگاه پرداخت اینترنتی (IPG)

تسهیم

برداشت مستقیم (Direct Debit)

استعلام نرخ ارز، سکه، رمزارز و فلزات گران‌بها

صدور و مدیریت فاکتور

بیمه

استعلام قیمت

صدور بیمه‌نامه

استعلام اطلاعات بیمه‌نامه

احراز هویت

استعلام اصناف و شرکت‌ها

احراز هویت بیومتریک

استعلام شاهکار

تطبیق اطلاعات هویتی

استعلام اطلاعات هویتی

امضای دیجیتال

سایر

اپراتور تلفن همراه

حمل‌ونقل

قبض

سلامت

قوه قضائیه

دولت الکترونیک

ادامه در صفحه بعد

راهکار تخصصی

ارائه راهکارهای یکپارچه و تخصصی به کسب‌وکارها با ترکیب و تجميع خدمات

سامانه مدیریت API (API Management Platform)

پلتفرم مدیریت دسترسی، مانیتورینگ و گزارش‌گیری برای توسعه‌دهندگان API

سامانه ارسال صورتحساب مالیاتی (TSP)

پلتفرم ارسال و مدیریت آنلاین صورتحساب‌های مالیاتی در ارتباط با سازمان امور مالیاتی

سامانه پوش نوتیفیکیشن

راهکار ارسال فوری و هدفمند پوش نوتیفیکیشن به کاربران در بستر وب و اپلیکیشن

کیف پول دیجیتال

زیرساخت یکپارچه و مقیاس‌پذیر صدور، مدیریت و تسویه آنی وجوه

کیچا

راهکار تشخیص خودکار رفتار انسانی، حفاظت از سرویس‌ها و جلوگیری از حملات رباتیک

تنوع API، مرز تمایز رقابتی میان تجميع‌کنندگان API مالی

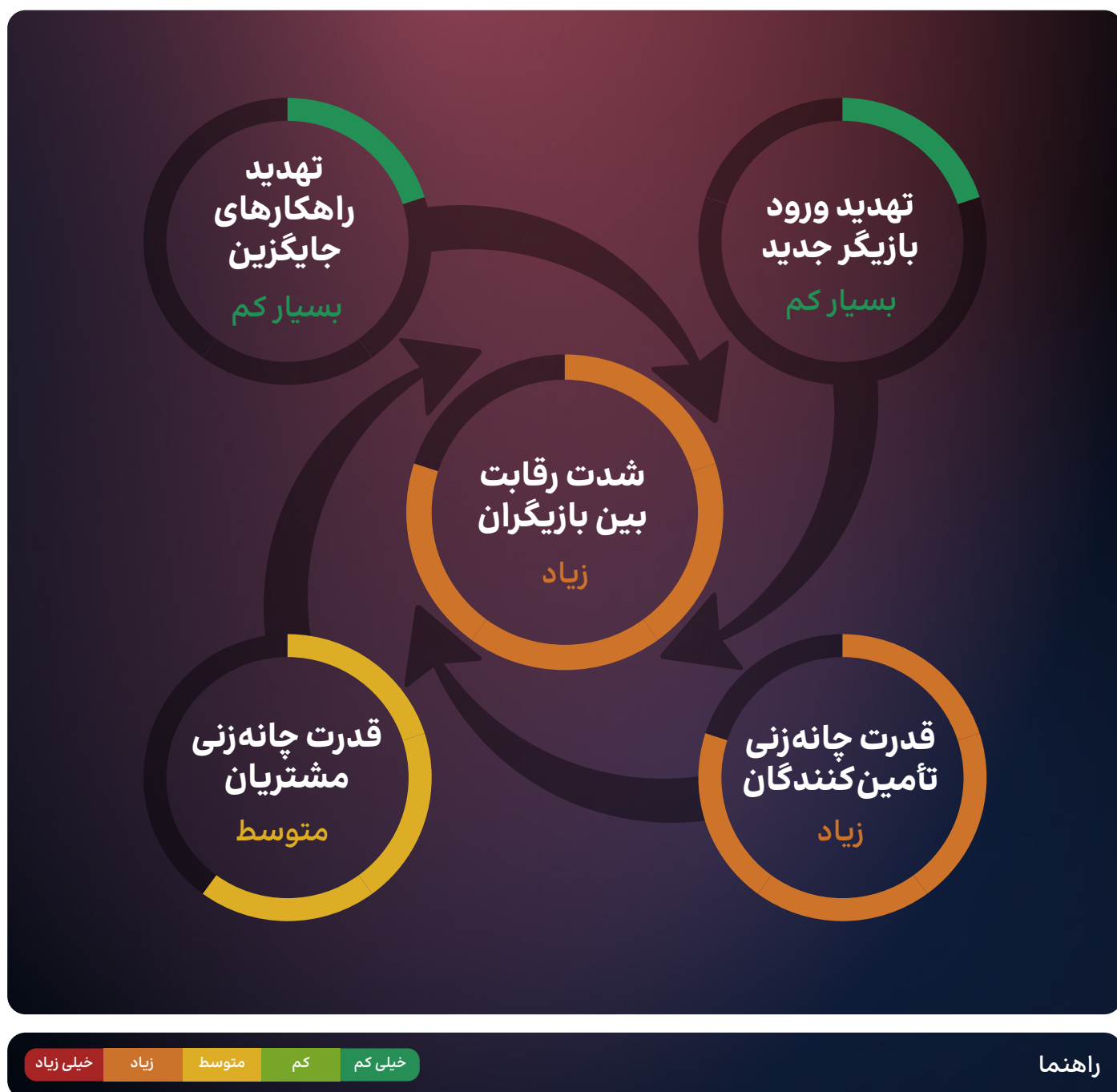
مقایسه تجميع‌کنندگان API مالی کلیدی
بر اساس تنوع API – پایان شهریور ۱۴۰۴

تنوع کل خدمات	سایر	احراز هویت	بیمه	مالی و پرداخت	بانکی	
						آستان
						پادیوم
						ست پی
						سنباد
						سیتاد
						فرا بوم
						فینوتک
						ونش
خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم						راهنما

در جدول فوق، تنها ارائه و حضور API در پلتفرمها بررسی شده است و عواملی همچون تعداد فراخوانی، فعال یا غیرفعال بودن و... بررسی نشده‌اند. انتخاب بازیگران کلیدی بر اساس نظر خبرگان انجام شده و بر اساس حروف الفبا مرتب شده‌اند.

حاشیه سود ناچیز، قیمت شکنی و رقابت فرسایشی تجمیع کنندگان API مالی

بررسی شدت رقابت در بازار تجمیع کنندگان API مالی - ۱۴۰۳

بر اساس مدل پنج نیروی پورتر (Porter's Five Forces)

تحلیل تفصیلی ساختار رقابت بازار تجمیع‌کنندگان API مالی

ورود به بازار از لحاظ زیرساخت فنی آسان و کم‌هزینه است؛ اما حاشیه سود پایین و انحصار در ارائه برخی APIها، مقیاس‌پذیری و پایداری بازیگران جدید را با چالش جدی روبه‌رو می‌کند.

تهدید ورود
بازیگر جدید
بسیار کم

مهم‌ترین تهدید، دریافت مستقیم API از توسعه‌دهندگان است؛ این تهدید در کسب‌وکارهای کوچک و متوسط به دلیل چالش‌های فنی، پایین اما برای شرکت‌های بزرگ با مقیاس بالا، متوسط است.

تهدید
راهکارهای
جایگزین
بسیار کم

انحصار و نبود جایگزین توسعه‌دهندگان APIهای دولتی، اپراتوری و پستی، قدرت چانه‌زنی در قیمت‌گذاری را افزایش داده است. روابط و رانت نقش پررنگی در قدرت چانه‌زنی توسعه‌دهندگان ایفا می‌کند.

قدرت چانه‌زنی
تأمین‌کنندگان
زیاد

به دلیل تعدد بازیگران، نزدیکی قیمت‌ها و سهولت جابجایی، قدرت چانه‌زنی مشتریان متوسط است. در APIهای انحصاری قدرت چانه‌زنی مشتریان کمتر، اما شرکت‌های بزرگ قدرت بیشتری دارند.

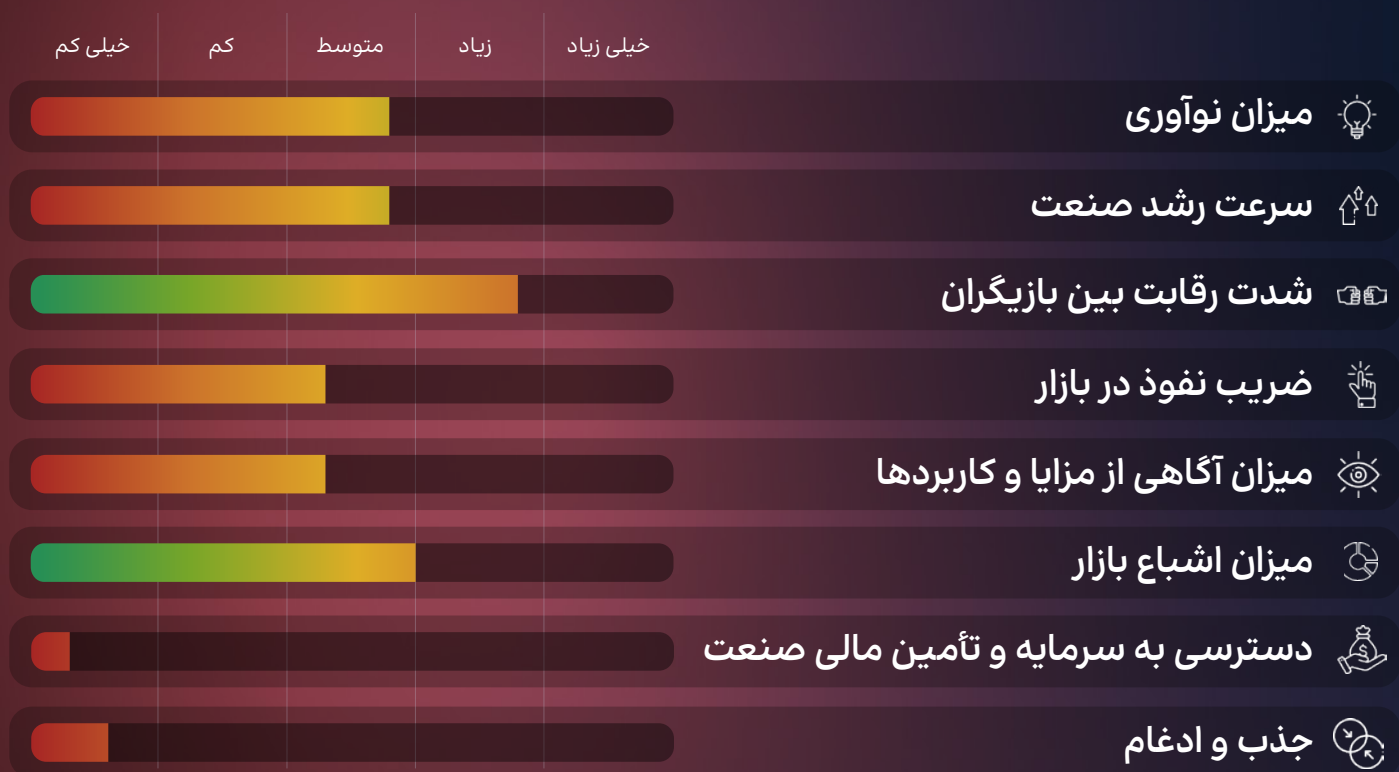
قدرت چانه‌زنی
مشتریان
متوسط

رقابت قیمتی شدید با حاشیه سود ناچیز و گاه زیان‌ده، سطح رقابت در بازار را بالا برده؛ هرچند در بخش‌های انحصاری شدت رقابت پایین‌تر است.

شدت رقابت
بین بازیگران
زیاد

پذیرش پایین در صنایع غیردیجیتال، رشد ۳۰٪ تا ۵۰٪ بازار متناسب با تورم

بررسی عوامل اثرگذار بر چرخه عمر صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی - ۱۴۰۳

سید مسعود حسینی

مدیرعامل عصر داده

جنگ قیمتی؛ رقابتی بی‌سابقه برای مقیاس‌پذیری

جنگ قیمتی شدید در API‌های پرتکرار که حدود ۶۰٪ بازار تجمیع‌کنندگان API مالی را دربرمی‌گیرد و در انحصار تعداد محدودی از بازیگران است، رقابت بالایی ایجاد کرده است. به دلیل قیمت‌گذاری پلکانی توسط توسعه‌دهندگان API - به‌ویژه API‌های دولتی - تجمیع‌کنندگان API مالی برای دستیابی به مقیاس‌پذیری، با حاشیه سود ناچیز یا زیان‌ده، API را به مشتریان ارائه می‌کنند.

انحصار، جنگ قیمتی و سودآوری پایین، موانع اصلی رشد تجمیع‌کنندگان API مالی

بررسی چرخه عمر صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی - ۱۴۰۳

صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی

دوره جنینی

دوره رشد

دوره بلوغ

دوره افول

رضا عامری

هم‌بنیان‌گذار و عضو هیئت‌مدیره مسیر هوشمند

هوش مصنوعی؛ نیروی محرکه بازار تجمیع‌کنندگان API مالی

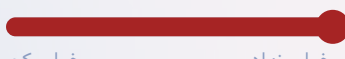
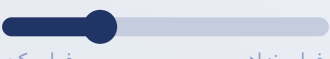
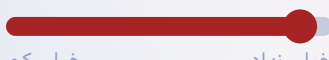
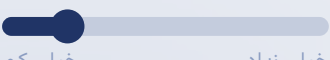
در حال حاضر، بازار تجمیع‌کنندگان API مالی در ایران به دلیل رشد کند، اندازه بازار کوچک، انحصارگرایی و سودآوری پایین جذاب نیست. با این حال، افزایش نیاز محصولات هوش مصنوعی به API و گسترش مصرف داده در صنایع مختلف می‌تواند در افق ۱ تا ۲ ساله جذابیت و تقاضای بازار را تقویت کند.

تکامل تجمیع‌کنندگان API مالی از متنوع‌سازی API تا راهکارهای یکپارچه و هوشمند

تجمیع‌کنندگان API مالی در حصار انحصار، ابهام قانونی و رکود

عوامل محدودکننده بازار تجمیع‌کنندگان API مالی - ۱۴۰۴

نام عامل	میزان اثرگذاری	میزان عدم قطعیت
عدم تنظیم‌گری و عدم شفافیت قانونی 		
عرضه انحصاری API توسط توسعه‌دهندگان 		
رکود اقتصادی 		

عرضه انحصاری API توسط توسعه‌دهندگان

ارائه انحصاری API‌های دولتی، احراز هویت، ناجی و... به برخی از بازیگران، رقابت و نوآوری را تضعیف کرده و زمینه‌ساز وابستگی به فروشندگان انحصاری و شکل‌گیری بازارهای غیررسمی API شده است.

فقدان تنظیم‌گری؛ ریشه عدم شفافیت، انحصارگرایی و سلیقه‌محوری

عدم تنظیم‌گری و عدم شفافیت قانونی

- نبود نهاد ناظر و قانون‌گذار منجر به فقدان شفافیت در حوزه بانکداری باز و استفاده از API
- رفتار و ارائه خدمات سلیقه‌ای و مبتنی بر روابط
- ایجاد بازارهای خاکستری، غیررسمی و انحصاری

وحید محمودیان

مدیرعامل سابق فراز

چارچوب احراز اهلیت؛ پایان سلیقه‌محوری

تعریف مجوز و احراز اهلیت کسب‌وکارها توسط یک مرجع واحد، مرز روشنی میان خدمات مجاز و غیرمجاز قابل‌ارائه به استارت‌آپ‌های فین‌تکی توسط تجمیع‌کنندگان API مالی ایجاد می‌کند و از سلیقه‌گری در ارائه سرویس جلوگیری می‌کند.

رکود اقتصادی

کسب‌وکارهای خدمت‌گیرنده به دلیل شرایط نامساعد اقتصادی و عدم توجه فعالیت اقتصادی، فعالیت خود را کاهش داده یا متوقف کرده‌اند که این وضعیت به افت محسوس تقاضا انجامیده است.

رونق اقتصاد دیجیتال و نفوذ در صنایع غیردیجیتال، پیشران تجمع‌کنندگان API مالی

عوامل پیشران بازار تجمع‌کنندگان API مالی - ۱۴۰۴

میزان عدم قطعیت

میزان اثرگذاری

نام عامل

خیلی کم خیلی زیاد

خیلی کم خیلی زیاد

گسترش تقاضا از سمت بازارهای جدید

گسترش تقاضا از سمت بازارهای جدید

فین‌تک‌ها یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان API‌های مالی محسوب می‌شوند. رشد و گسترش لندتک‌ها، بتابانک‌ها، صرافی‌های رمزارزی و سوپراپلیکیشن‌های مالی می‌تواند محرک رشد تقاضا باشد.

مهدی ملکی

مدیرعامل فینوتک

موج دوم رشد تجمع‌کنندگان API مالی از مسیر صنایع غیردیجیتال

در حال حاضر، کسب‌وکارهای دیجیتال بیشترین تقاضا را در تجمع‌کنندگان API مالی ایجاد می‌کنند. اما نفوذ در صنایع غیردیجیتال مانند تولید، انرژی، خرده‌فروشی و... می‌تواند موج دوم رشد، مقیاس‌پذیری و تنوع مدل‌های درآمدی را برای تجمع‌کنندگان API مالی رقم بزند.

توانمندسازی بیش از ۵ هزار کسب و کار در توسعه و ورود به بازار

تقویت امنیت و اعتماد در اقتصاد دیجیتال

- کاهش فیشینگ و کلاهبرداری مالی با سرویس‌های باکیفیت احراز هویت
- کاهش ریسک هک و نشت داده توسعه‌دهندگان API

تسریع نوآوری و توانمندسازی خدمت‌گیرندگان

- تسهیل توسعه محصولات و خدمات نوین مالی توسط
- فین‌تک‌ها و نهادهای مالی با کاهش موانع فنی و هزینه‌ای

ارتقای بهره‌وری توسعه‌دهندگان API

- صرفه‌جویی در هزینه‌های بازاریابی و جذب مشتری
- عدم‌نیاز به ارتباط و تعامل مستقیم با خدمت‌گیرندگان متعدد

ارتقای فراگیری مالی و تجربه کاربری

- دسترسی آسان‌تر و سریع‌تر به خدمات مالی
- کاهش وابستگی به شعب و مراجعات حضوری

محمدباقر پیشوایی
مدیرعامل سابق سیتاد

مرکز ملی تبادل اطلاعات؛ ایمن‌سازی و تسهیل دسترسی به API‌های دولتی

پیش از راه‌اندازی مرکز ملی تبادل اطلاعات، API‌های دولتی از نقاط انشعاب متعدد و بدون رعایت الزامات امنیتی ارائه می‌شد که خطر هک و نشت اطلاعات را تشدید می‌کرد. این مرکز با مدیریت سطوح دسترسی و تأمین امنیت، یک گذرگاه واحد برای دسترسی کسب و کارها به داده‌های دولتی را فراهم کرده و نیاز به دریافت جداگانه از هر دستگاه دولتی را برطرف کرد.

دو عامل کلیدی مؤثر بر آینده صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی با میزان اثرگذاری و عدم قطعیت بالا

سناریوهای آینده بدون در نظر گرفتن شرایط جنگ و بر پایه وضعیت فعلی کشور ترسیم شده‌اند. به علاوه، به جای تکیه بر متغیرهای کلان اقتصادی و سیاسی، تمرکز بر عوامل نزدیک‌تر و مستقیم‌تر بر صنعت بوده است.

تنظیم‌گری تجمیع‌کنندگان API مالی

رویکرد غیرتوسعه‌محور و غیرشفاف

- نبود استاندارد فنی و رویه‌ی واحد در کارکرد API و مستندسازی
- تداوم انحصار و رفتار سلیقه‌ای در عرضه API
- تضاد منافع و تصدی‌گری توسعه‌دهندگان دولتی و بانکی
- تنظیم‌گری جزیره‌ای توسط نهادها و سازمان‌های متعدد

رویکرد توسعه‌محور و شفاف

- استانداردسازی چرخه ارائه API و مستندسازی
- کاهش انحصار و تسهیل دسترسی باز به APIها
- تسهیل‌گری و غیرتصدی‌گری توسعه‌دهندگان دولتی و بانکی
- تنظیم‌گری یکپارچه توسط نهاد واحد

وضعیت اقتصادی کشور

عدم رشد اقتصاد

- کاهش بودجه توسعه و دیجیتال‌سازی در کسب‌وکارها و تمرکز بر بقا
- اولویت‌دهی کسب‌وکارها به فروش و عملیات جاری به جای نوآوری فناورانه
- افت تقاضا برای خدمات APIمحور

رشد اقتصاد

- تمرکز کسب‌وکارها بر توسعه و ارائه خدمات نوآورانه و متنوع
- تمایل کسب‌وکارها به پرداخت برای دریافت خدمات ارزش افزوده
- رشد تقاضای کسب‌وکارهای دیجیتال و سنتی برای خدمات APIمحور

سناریوهای پیش روی صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی - ۱۴۰۸

دو عامل کلیدی مؤثر بر صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی با میزان اثرگذاری و عدم قطعیت بالا

وضعیت اقتصادی کشور

تنظیم‌گری تجمیع‌کنندگان API مالی

رویکرد تنظیم‌گری
توسعه‌محور و شفاف

پتانسیل نهفته

تقاضای محدود، کاهش
اندازه بازار، همکاری راهبردی با
مشتریان، بازار شفاف

بالندگی و
شکوفایی

بازار سالم و رقابتی، نوآوری بالا،
رشد پایدار شرکت‌ها

انقباض
اکوسیستم

رکود گسترده، خروج بازیگران،
نبود نوآوری، بقا به‌جای رشد

بازار خاکستری

رشد محدود و نامتوازن بازار، دسترسی
محدود، عدم شفافیت، بازار خاکستری
و انحصاری، نوآوری محدود

رویکرد تنظیم‌گری
غیرتوسعه‌محور و غیرشفاف

عدم رشد
اقتصاد

رشد
اقتصاد

مقایسه چهار سناریو پیش روی صنعت تجمیع کنندگان API مالی - ۱۴۰۸

انقباض اکوسیستم	پتانسیل نهفته	بازار خاکستری	بالندگی و شکوفایی	
غیر توسعه محور و غیر شفاف	توسعه محور و شفاف	غیر توسعه محور و غیر شفاف	توسعه محور و شفاف	تنظیم گری تجمیع کنندگان API مالی
عدم رشد اقتصاد	عدم رشد اقتصاد	رشد اقتصاد	رشد اقتصاد	وضعیت اقتصادی کشور
۱	۲/۲	۳/۵	۵	اندازه بازار
۱	۲	۳/۳	۵	رقابت
۱	۲	۳/۵	۵	سطح نوآوری و تنوع خدمات
۱	۴/۵	۲/۸	۵	کیفیت خدمات
۱/۵	۲/۵	۴/۵	۴	دسترسی پذیری مشتریان به خدمات
۱	۲/۱	۳/۴	۵	دسترسی به نیروی انسانی متخصص
۱	۲	۳	۵	جریان نقدینگی
۱	۲	۳/۵	۵	میزان نفوذ و استفاده از API در صنایع
مقیاس امتیازدهی بسیار کم=۱ کم=۲ متوسط=۳ زیاد=۴ بسیار زیاد=۵				

شورای راهبری، مشارکت کنندگان و تیم تهیه گزارش

صنعت تجميع کنندگان API مالی

شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان در تحقیق صنعت تجمیع‌کنندگان API مالی

سید مسعود حسینی

مدیرعامل عصر داده

وحید محمودیان

مدیرعامل سابق فراز

مهدی ملکی

مدیرعامل فینوتک

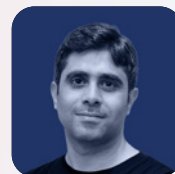
محمدباقر پیشوایی

مدیرعامل سابق سیتاد

مرجان سلیمانی

معاون توسعه کسب‌وکار
سابق فراز

رضا عامری

هم‌بنیان‌گذار و عضو
هیئت‌مدیره مسیر هوشمند

تیم تهیه گزارش صنعت تجمیع کنندگان API مالی

محمدعلی صالحی

طراح محتوای بصری

آیسان عقیلی

مدیر طراحی سلسله
گزارش های فین تک ایران

رضا بهلولی

مدیر پروژه سلسله گزارش های
فین تک ایران و گزارش صنعت
تجمیع کنندگان API مالی

محمد رضا ازلی صفت

مؤسس تکراسا اینسایت

TECHRASA. Insight